

Ч. 1 (10)

ГРУДЕНЬ 1993

БЮЛЕТЕНЬ

КРАЙОВОЇ УПРАВИ
1 УД УНА В АВСТРАЛІЇ

1943-1993

У 50-у Річницю
Заснування
Дивізії „Галичина”

ЗВЕРНЕННЯ

Голови Крайової управи до всіх членів Братства дивізійників в Австралії

Вельмишановні і дорогі побратими по зброї!

В першу чергу я бажаю висловити щирю подяку всім учасникам 5-го здвигу за довір'я до моєї особи, яке ви виявили вибором мене на голову Крайової управи Братства.

Здаючи собі справу з великої відповідальності, яка припала мені і членам Крайової управи, ми запевняємо вас, що докладемо всіх можливих зусиль, щоб гідно продовжувати добру роботу нашої попередньої Крайової управи.

Успіх нашої праці у великій мірі буде залежати від нас усіх, тому звертаємося до вас допомогти нам в нашій праці своїми порадами і пропозиціями.

З огляду на те, що ми вже всі у поважному віці, з пошарпаними нервами, нам не завжди вдається втримувати наші пристрасті, і ми є схильні робити небажані потягнення, а тому Крайова управа закликає вас бути більш толерантними один до другого; відкиньмо всякі непорозуміння, які нам не приносять жодної користі, а навпаки, розкладають нас. Гуртуймося в одну родину, шануймо і поважаймо себе взаємно і доживаймо спокійно свого віку!

Продовжуймо далі працю на всіх відтинках громадського, релігійного та культурно-освітнього життя в Австралії.

Побратими-дивізійники займали і займають високі пости у всіх видах українського життя, продовжуймо цю справу до кінця!

Перед нами ще велика робота, а саме: український народ в незалежній Україні, що збаламучений ворожою комуністичною пропагандою, ще дотепер не знає правди про нас і нашу Дивізію. На жаль ті самі комісари, ті самі смершівці, ті самі кегебісти, що мордували український народ, займають тепер і досі керівні пости і ведуть проти нас скажену пропаганду. Вони й досі ненавидять незалежну Україну і її національну символіку, живучи на великих пенсіях та пільгах, які їм видає Україна. Займаючи і досі керівні пости, вони вдобавок до всього ще й обкрадають її похабно, безсоромно.

Боячись правди, в страху перед справедливістю, вони й далі намагаються плямити честь нашої Дивізії.

Доложимо всіх зусиль і старань, щоб правду про нас почув український народ в Україні! Це наше найпочесніше, найбільше завдання в сучасну пору. І в цьому напрямку мусять бути зосереджені всі наші зусилля!

Сподіваємося на вашу дружню і гармонійну співпрацю.

З вояцьким привітом!

Голова Крайової управи - С. Трушкевич

Члени управи: Т. Андрушко, Я. Ліщинський,

М. Добриденко, П. Вакуленко.

Голова Контрольної комісії: М. Кіналь

Члени: П. Курпіта, М. Висоцький

При цій нагоді Крайова управа бажає всім станіцям та всім дивізіїникам
Веселих Свят та щасливого Нового Року!

Член крайової управи
Пилип ВАКУЛЕНКО
прочитав цей свій вірш
на концерті відзначен-
ня 50-ліття створення
дивізії «Галичина» в
Мельбурні 14.11.1993 р.

ТАКЕ ЖИТТЯ

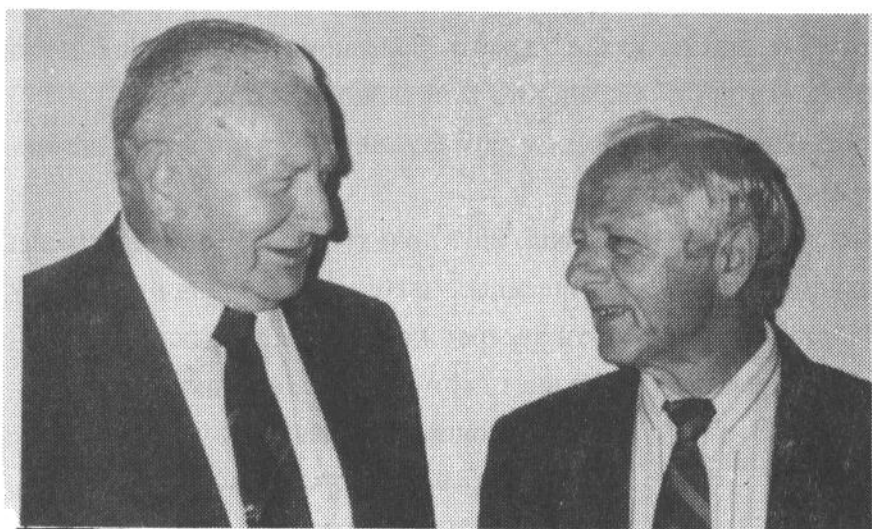
Таке життя — така вже й наша доля,
А ми надіялись, надією й жили,
Вмирали і вмиремо серед чужого поля,
На батьківщині нас забули, не взяли.

Бо там тяжкі часи і довго вони будуть,
А Україна в нас лиш вітьна на папері,
Бо й досі височить по площях Ленін всюди,
А нам, як і колись, закриті всюди двері!

Тепер всі мають право - всі зайди і прибуди,
Лише для нас тих прав немає і не буде,
Бо ми для уряду чужі і посторонні люди,
Діаспора цього ніколи не забуде!

І правлять досі всюди червоні комуністи,
Грабують, обкрадають до ниточки народ,
Голодні бродять люди, немає чого їсти,

Хоч є усе для мафії і ворогів-заброд!
Советчина жива і крутить даліше людом,
Нещасними і злими людей вона зробила,
Сидять вони тепер перед порожнім блюдом
І лають всіх підряд, поки лишилась сила.

Голова попередньої Крайової управи Богдан Тарнавський та новообраний
голова Степан Трушкевич.

До
Всіх станиць.

B. TARNAWSKY
12 FINCHLEY AVENUE
GLENROY VIC.3046
AUSTRALIA

Дорогі Побратими!

В залученні пересилаю протокол Засідання Крайової Управи з дня
9. листопада 1993 р. Ч. 69.

Заразом повідомляю, що на Крайовому З'їзді в Мельборні дня 13. листопада
Крайова Управа Братства к.в. 1-УД УНА перейшла до Аделяїди.

Склад Крайової Управи:

Склад Контрольної Комісії

Голова ТРУШКЕВИЧ Степан
Члени: АНДРУШКО Теодосій
ВАКУЛЕНКО Пилип
ДОБРИДЕНКО Михайло
ЛЩИНСЬКИЙ Ярослав

Голова: КІНАЛЬ Мирослав
Члени: ВИСОЦЬКИЙ Микола
КУРПІТА Петро

Адреса Голови:

Mr. Stefan TRUSZKEWYCZ
14 Doncaster Ave.
NEWTON, S.A. 5074
Тел. (08) 337 7325

Щиро дякую всім проводам станиць за
співпрацю з нами в минулих каденціях Крайової Управи.

Б. Тарнавський

Делегати під час нарад

5-ИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1УД УНА В МЕЛЬБУРНІ 13-14 ЛИСТОПАДА 1993 Р.

На п'ятий Крайовий з'їзд з усієї Австралії прибуло 32 делегати та запрошених гостей, який і почався в 3 год. пополудні в приміщенні Народного дому УГВ в Ессендоні.

Уступаючий голова Крайової Управи побратим Богдан Тарнавський відкрив з'їзд і попросив присутніх вшанувати пам'ять полеглих друзів та тих, що відійшли недавно від нас, однохвилинною мовчанкою та вставанням з місць.

Після цього було обрано почесну президію для переведення нарад, в яку ввійшли: голова С. Трушкевич, голови станиць Аделаїди, Мельбурну та Сіднею та гість о. Стасишин. На містоголову президії було обрано М. Мика та двох секретарів: П. Вакуленка та П. Шкурата.

Всі наради пройшли спокійно і ділово, всі точки порядку денного було докладно обговорено і винесено ряд рішень, що відносились до діяльності Крайової та станичних управ.

Обговорення точок порядку денного пройшло в дружній атмосфері і багато делегатів прийняли активну участь в дискусіях і рішеннях з'їзду.

З'їзд вибрав нову Крайову управу, яка цим разом перейшла до Аделаїди в слідуєчому складі: голова - С. Трушкевич, члени управи: Т. Андрушко, Я. Ліщинський, М. Добриденко, П. Вакуленко. В Контрольну комісію ввійшли: М. Кіналь-голова та члени: М. Висоцький та П. Курпіта.

Після закінчення нарад заходом станиці Мельбурну було влаштовано гарне прийняття, на якому був присутній також і владика Іван Прашко, о. Стасишин, голова громад Вікторії пан Романів та інж. Боллох. Божі дари благословили владика Іван Прашко та о. Стасишин.

Під час вечері виступали: уступаючий голова Б. Тарнавський, владика Іван Прашко, інж. Боллох, новообраний голова С. Трушкевич, голова станиці Сіднею Ю. Голобродський.

Після офіційної частини, як відійшли владика Іван Прашко та о. Стасишин, тоді побратими забавлялися співом стрілецьких пісень, дотепами, жартами, а побратим М. Добриденко співав коломийки, які він зібрав в Україні. І як звичайно, не обійшлося й без анекдотів.

Весь вечір проходив у дружній братській атмосфері. Велика подяка належить станиці Мельбурну за приготування гарного прийняття.

В неділю 14-го листопада в українській католицькій церкві в Мельбурні відправлено службу Божу та панахиду по полеглих воїнах під Бродами. В панахиді з прапорами брали участь всі присутні на з'їзді дивізійники. В панахиді також прийняли участь українські в'єтнамські ветерани з австралійським прапором та сумівці.

В 4-ій годині пополудні відбувся святочний концерт з гарною програмою. Зала була вщерть заповнена людьми, а спереду сиділа через увесь концерт Зіна Богте, почесний консул України, зі своїм чоловіком.

Святочний концерт відбувся урочисто, співав чоловічий хор чудові стрілецькі пісні, які співали дивізійники, маршируючи, то в Німеччині, чи на Словаччині, чи йдучи у бій. Аж плоти тріщали, як чужинці зачують було українську маршову пісню. А хлопці, як і співається в одній з тих пісень, як соколи!

Так ці пісні, що співаються так весело й бадьоро, звучали й зі сцени у виконанні хору дивізійників під диригуванням М. Костюка, дивізійника також. Святочну доповідь виголосив уступаючий голова Крайової управи Б. Тарнавський, а після нього виступив жіночий хор, що так гарно виконав ще декілька стрілецьких пісень. А потім були декламації та сольоспіви та дуети всіх визначних співаків під музичний супровід Л. Маріяновської.

З декламацією власного вірша виступив Пилип Вакуленко, який був сприйнятий гучними оплесками.

На закінчення концерту виступили об'єднані чоловічі хори, виконавши нові пісні, написані нашими композиторами в Австралії.

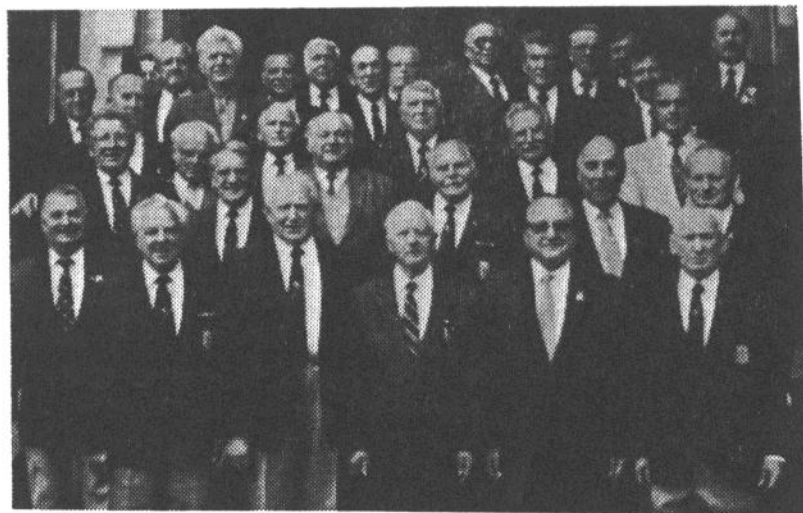
Після концерту дивізійники станиці Мельбурн справили гостям ще одну приємну несподіванку — перекуску на прощання з пивом і т. п. І вшанували новообраного голову Крайової управи співом «Многая літа...», на що голова С. Трушкевич у своєму слові висловив подяку за увагу та запевнив присутніх що прикладе усіх зусиль у виконанні своїх обов'язків, як голова Крайової управи на протязі своєї каденції.

Новообрана Крайова управа складає всім, хто спричинився до успіху з'їзду, прийняття і концерту признання за добре зроблену роботу, за добре переведення всіх частин свята.

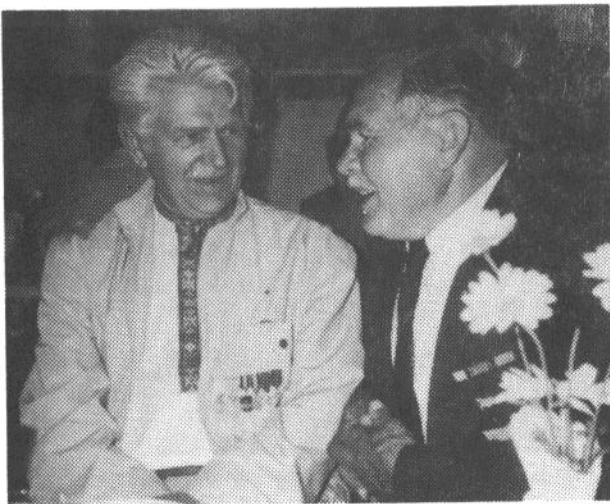
З вояцьким привітом!

***З нагоди Різдва Христового бажаємо всім дивізійникам та станицям
Веселих Свят та щасливого Нового Року!***

Голова Крайової управи С. Трушкевич
Пресовий референт П. Вакуленко

Спільна знімка делегатів 5-го Крайового з'їзду після панакхиди перед українською католицькою церквою в Мельбурні 14.11.1993

На святі 50-ліття Дивізії, Мельбурн, Австралія

Вгорі:

**Почесні гості та члени президії
Посередині:**

**Спільна знімка делегатів з'їзду
та запрошених гостей.**

Внизу:

**Побратими Ю. Голобродський
та М. Проць у дружній розмові.**

КОНСУЛЬСТВО УКРАЇНИ

CONSULATE OF UKRAINE

*Suite 3, Ground Floor
902-912 Mt. Alexander Road
Essendon, Vic. 3040
Australia*

*Telephone : 61-3-326 0135
Facsimile : 61-3-326 0139*

11—го листопада, 1993 року

Братство Колишніх Вояків
1—ої Української Дивізії
Української Національної
Армії в Австралії

З нагоди святкування 50—ти ліття з Дня створення Дивізії
“Галичина” та Української Національної Армії в Австралії, щиро
вітаю учасників Здвигу.

Честь і слава творцям і воїнам Дивізії “Галичина” та Українській
Національній Армії.

В річницю 50—ти ліття прошу прийняти мої найщиріші
побажання, щастя, здоров'я, довголіття для дальшої Вашої праці
для добра і процвітання нашої Батьківщини.

З пошаною до Вас,

ЗІНА БОТТЕ
Почесний Консул України в Австралії

НА ОБІД ДО ПАРТИЗАНІВ (ЧЕРВОНИХ)!

Одного гарного серпневого ранку іду до одного з газетних кіосків в Черкасах, щоб купити свіжих газет, які я так побожно купував щодня, щоб довідатися, що діялося в тій Україні. Але новини завжди були безнадійні, завжди погані і рідко можна було щось прочитати, гарного, приємного. Дивлюся, а перед кіоском стоїть знайома мені, гарна кореспондентка газети «Голос України».

Вітаюся.

- Що купуєте? - питаюся. - Та купую ось зошити для дітей! За два тижні школа!

- А ви що? - Та купую оце ваші страпні газети!

І раптом вона мене питає: - Чи ви їдете в суботу на партизанське свято? Це її запитання здивувало мене. Вона бачила мене в Медведівці на відкритті пам'ятника Максимові Залізнякаві (нас, навіть, тоді разом й сфотографували) і, мабуть, думала, що я тільки й роз'їжджаю по святах.

- Ні, - кажу, - вперше чую від Вас про таку подію, а взагалі мене партизани не цікавлять, а особливо червоні!

На цьому ми й розсталися з нею. Прийшов до Спільки і розповідаю про цю дивну розмову. А мені й кажуть: - А чому б Вам не поїхати? Може побачите щось цікавого!

Думаю собі, дійсно, а чому б і не поїхати?

А тут ще й письменник Микола Негода обіцяє бути моїм гідом і провідником, бо він був ніби малим партизаном і знає Холодний Яр, як свою долоню.

А Холодний Яр з Черкас - рукою подати! Яких 50 кілометрів доброю дорогою. Два роки перед тим дорога через Холодний Яр була одне багно. Ми ледве добралися тоді до місця барбек'ю, де й варили куліш. Я навіть і досі маю фотографії з тієї пригоди. Ото вперше я тоді побачив на власні очі і Холодний Яр, і Мотрин монастир і три літа підряд їздив до нього з моїми добрими господарями і друзями. Взагалі я побачив і побував у багатьох історичних козацьких місцях і об'їздив майже весь Шевченків край...

На дев'яту годину ранку я прибув до будинку «Дружби народів», що по бульварі Шевченка. Там уже було декілька партизанів, всі обвішані рядами відзнак, що аж обтягали їм поли. Там уже був і Микола Негода. Був гарний сонячний день і досить тепло. Незадовго приїхав гарний, майже новий автобус «Інтурист». Мене здивувало, що радянський «Інтурист» був ще живий і займався старим бізнесом, як і багато чого мене дивувало по двох роках незалежності України, як і згаданий будинок «Дружби народів», що був залишком совєтської ідеології старшого брата та проклятого інтернаціоналізму, що вихолостив людські душі і зробив їх роботами, і це видно на кожному кроці в поведінці людей: брак етики, ввічливості, культури поводження, моралі.

За годину часу, через Медведівку і Мельники, ми прибули до Холодного Яру і зупинилися на великій поляні, де вже було досить автобусів і авт, і крутилося вже й досить людей. Грала музика (українська, звичайно!), а з деяких тягарівок димів синій дим — варили снідання. Кругом поляни стояв високий ліс, понад який не могло пробратися ще ранкове проміння. Край дороги висока зелена трава, серед якої цвіли різні польові квіти — рай та й годі!

Вже й сонце підбилося догори, а «панів» ще немає. З'явилися десь біля одинадцятої ранку, як сонячне проміння піднялося догори і залило поляну

світлом, розігнавши ранкову прохолоду. Просвічуючись через верховіття дерев, кинуло лапаті жовті плями на сірий пам'ятник самотнього партизана, що стояв на окраїні поляни, в кирзових чоботях і шапці-вушанці, з автоматом у руці. Пам'ятник у типовому советському стилі - тяжкий і похмурий супермен. Супермен-завойовник, що прийшов сюди у козацький край, щоб показати всім, хто тут господар!

З паном Ястребом прибули всі правлячі його заступники по області, по місту та довколишніх районах, як адміністратори, також культурні керівники, дівчачий хор з міста Кам'янки, а далі запрошені гості та преса, та різні «генгерс он». Навколо групи представника президента на Черкаську область пана Ястреба стали ззаді найпочесніші, мабуть, партизани, а спереду звичайні, а ще далі різні співаки, молоді солдати з рушницями, які їхали разом з нами одним автобусом, і я не міг ніяк догадатися, куди вони їдуть.

Таваріц Беліков, голова ветеранів Чигиринського району, що ненавидить українську символіку.

Представник президента пан Ястреб відкриває партизанське збіговисько у Холодному Яру.

Після палкої привітальної промови пана Ястреба, який привітав червоних партизанів з їхнім святом, виступали районні представники президента навколишніх районів. Я стояв і дивувався, чи я в колишньому Союзі, чи у «вільній» Україні, де ще й досі святкуються різні червоні «свята», як і колись, з надутотою помпою, до самозабуття і самовихваляння. Звичайно, червоні партизани спричинилися до деякої міри до визволення України, бо їх усіх Сталін гнав у шию бити Гітлера, бо не хотів дати Гітлерові такий ласий кусок, як Україна, як рівно й те, що дорога на Берлін пролягала через Україну. Цього теперішні правителі України та різні «герої» не хочуть ніяк зрозуміти, бо вони жили за комуністами, як у раю. Та й досі Україна платить їм великі пенсії та різні привілеї. Та як упривілейованій касті, їм всюди народ мусить вступатися у тих вічних чергах, давати місця в усякому транспорті і т. п. Такої поблажки нема ніде в «гнилих капіталістичних країнах», але нас цікавить лише одне: з якої ради і як довго цей булшит ще буде практикуватися усякими президентами та їхніми представниками? І чому ці всякі представники президента мовчать, неначе набравши води в рот, як тут же в їхній присутності зайди-завойовники виступають і називають прапор України синьо-жовтою ганчіркою, якій вони не присягали і не мають до неї жодного респекту! Та ще й закликають всіх протестувати проти визнання воїнів УПА та воїнів Першої дивізії УНА, яких вони полюб-

ляють називати «зрадниками», забуваючи принагідно те, що вони були ще більшими зрадниками українського народу. А кого ми зрадили? Сталіна!

Оце таке було в мене на думці, слухаючи різних вєтрових і белікових, які проживши свій вік на Україні і досі не навчилися української мови і досі ненавидять її, і досі думають, що їхня мова панівна, як рівно ж і їхня влада. Але, як сказав Тарас Шевченко, «все йде, все минає». Трагедія вєтрових і белікових в тому, що вони не розуміють одного - колеса історії їм уже не повернути назад - попри все.

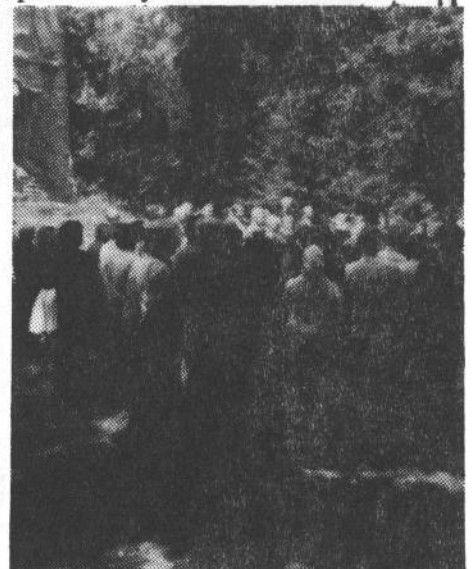
І слухаючи їхні промови, повні жовчі і отрути, в мене піднявся тиск крові і я так розхвилювався, що ходив слідом за одним з них, чекаючи нагоди, щоб сфотографувати його одного і показати в цілому світі всім українцям цього воєрога номер один самостійної України. Вгадайте, де він живе? В колишній гетьманській столиці Богдана Хмельницького — в Чигирині!

Але ось від нього відійшли всі його однодумці і дорадники і він лишився лише з дружиною. Я наблизився до них і запитав, чи можу їх сфотографувати? І пан Беліков відразу виструнчився, як на параді. Що то значить, що чоловік любить бути сфотографованим! Але я в поспіху і хвилюванні таки мазнув - поспішив нажати спуск камери, заки автофокус всядиться і фотографія вийшла не в фокусі, на жаль. Бідний чоловік так старався, навіть дав свою адресу, куди послати фото, але я не відважився послати йому його фото - мені просто соромно, що я так мазнув... Але нехай хоч подивиться на себе в «Бюлетні». Поки я за ним ходив і тоді, як він писав свою адресу мені, в мене відлягло на серці і мені навіть трошки стало жаль його, як людини, вихованої комуністичною пропагандою, яка не дозволяла нікому думати самостійно і лише можна було стояти «на струнко» і лише, як папуга повторяти «да-да, да-да».

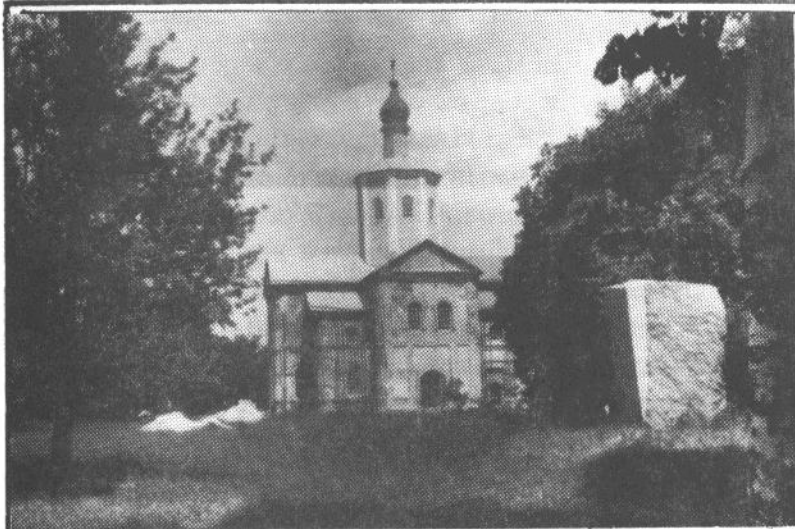
Заки говорилися палкі промови, ми з журналістом Б. Грушецьким розмовляємо з однією старою партизанкою, яка згорбилася не від тягарю орденів - в неї їх було лише два - але від важкого життя. Вона скаржилася нам, що тепер вона дуже бідусь, бо ніхто нею більше не цікавиться. Я зробив з неї знімку і їй стало трохи веселіше. В той день на тому партизанському святі, моя камера працювала понад години і фактично заплатила за себе. Пан Грушецький лише вказував мені кого фотографувати і моя камера лише дзизчала мотором у мене в руках. Але я не взяв за фотографії з нікого ні дірявого купона!

Партизани позують для когось іншого. Автор скористався нагодою, щоб зробити цю спільну знімку.

Присутні слухають партизанський хор.

Зліва:

Мотрин монастир, колись козацький, а тепер належить РПЦ. Катерини II закон і досі не відмінили за 2 роки самостійної України. Оце такі патріоти. Внизу: Тисячолітній дуб М. Залізняка.

— А он гарні дівчата-хористки з Кам'янки! Зробіть лише побільше фотографій, щоб вистачило всім!

А одна жінка з Черкас пообіцяла поставити нам пляшку, як занесемо знімки їй додому.

— Обов'язково! — пообіцяв їй пан Борис.

Але не знаю, чи він їх заніс, бо я через два дні відлетів до Австралії.

Після офіційної частини почалася художня.

Співав партизанський хор партизанські пісні мовою «старшого брата». Після нього виступав черкаський хор Марштупи з «шароварщиною», досить пересічно, в пошуках признання і слави. На кінець виступив жіночий хор з Кам'янки, досить великий, співали гарно, а виглядали ще краще!

Я наробив, як і просив мене пан Борис, багато знімків, які ми потім і завезли до мера Кам'янки.

По закінченні збіговиська, ті молоді солдати стояли збоку осторонь і стріляли в сині небеса - це ніби салют!

А потім нас запросили на партизанський обід... Хтось уже наперед поробив з обалолів і нетесаних дощок столи і лавки. На столи поклали білий папір і люди почали сидати за столи. З нарізаним хлібом почали розносити якусь вибухову сивуху, зафарбовану на червоно, а потім подали рибну юшку в бляшаних пресованих тарілочках та кашу. І все це добре смакувало, після чергової рунди сивухи, яка була така міцна, що від неї ставало відразу жарко і весело! А дебелі дядьки-партизани також, як і я, тягнулися до моєї мінеральної води, яку я привіз з собою, розмішуючи з нею сивуху, бо вона й для них була заміцна.

А потім нас запросили на партизанський обід... Хтось уже наперед поробив з обалолів і нетесаних дощок столи і лавки. На столи поклали білий папір і люди почали сидати за столи. З нарізаним хлібом почали розносити якусь вибухову сивуху, зафарбовану на червоно, а потім подали рибну юшку в бляшаних пресованих тарілочках та кашу. І все це добре смакувало, після чергової рунди сивухи, яка була така міцна, що від неї ставало відразу жарко і весело! А дебелі дядьки-партизани також, як і я, тягнулися до моєї мінеральної води, яку я привіз з собою, розмішуючи з нею сивуху, бо вона й для них була заміцна.

Раптом підводиться пан Грушецький і просить хвилину уваги, але сп'яніла юрба не звертає на нього дуже уваги і лише за дві-три хвилини наступає така тиша. Раптом він починає розповідати, що тут у них на святі є гість з далекої Австралії — Пилип Вакуленко. Це мене досить таки заскочило, а ще як підвівся пан Негода і почав вдаватися в деталі, я зовсім хотів сховатися під стіл. Не тому, що я злякався партизанів та ще й червоних, а просто не хотів, щоб на мене звертали увагу партизани. Але що поробиш? І мені довелося встати, щоб мене всі побачили та й подякувати за хліб-сіль, як то во ї водиться.

Почала грати всюдишуша гармошка і раптом до мене підбігає якась дебела партизанка і тягне мене до танцю. А який там танець, як сивуха вже стукнула в голову, а під ногами в траві обрубані з дерев дрібні гілки, що заплутуються в ногах? А потім до мене почали підступати різні партизани, навіть один в генеральській уніформі і цікавитися, яке життя в Австралії? Людей розбирала цікавість. Але знайшовся також один тип, що допитувався деталей від мене, як я попав в Австралію і чому я не повернувся «на рідину». Мені хотілося плюнути йому в морду, але я лише всміхався і говорив йому, що мені просто не хотілося копати солі в «Сибірі неісходимої». Моя відповідь йому не сподобалася і він сів на своє місце. Мабуть колишній слідчий КГБ. Побачивши, як до мене прискіпувався той тип, раптом до мене підступили два молоді хлопці, представившись журналістами з якогось району і почали мене розпитувати, чого хотів від мене той тип. І я відчув, ніби вони хотіли за мною заступитися. Кажу все в порядку, я ще з ними поговорив, вони також були цікаві знати більше про Австралію.

Потім нас почали кликати на автобус. Раптом я почув лайку пана Бориса з автобуса, як він почав проклинати солдат і їхнього командира. Доки ми веселилися в лісі, солдатам хтось підставив сивухи і вони, мабуть, думали, що то червоненький лимонад і добре «дьорнули» та мабуть таки вперше, а може забагато і обригали всю підлогу в автобусі! Потім під матюки їх заставили вичистити і вимити підлогу, заки ми ходили дивитися на дуб Залізняка, який я вже бачив декілька разів перед тим. То був такий неприсмний епізод, що я втратив пошану до української розхлябанної армії і сам дивувався, куди дивився їхній командир і що то за командир, що дозволив молодим хлопцям напиться до чортиків і себе так скомпромітувати? Це, мабуть, тому що немає ладу в державі, немає порядку і в армії.

Мені шептали люди тут же в лісі, що партизани підняли голови лише тоді, як німці почали відступати на всіх фронтах. І вся партизанська діяльність зводилася до відбирання від людей харчів та роблення по своїх схованках ковбас. Від партизанських «дій» особливо попадало селам, що були поблизу Холодного Яру. Німці приходили вдень, а партизани вночі, і одним і другим попробуй не дати! Німцям не подобалося, що люди мусили давати харчі партизанам і це вони сприймали, як співпрацю з ними і жорстоко розправилися з селянами хутора Буди, що лежить у мальовничій долині біля лісу, в якому і росте тисячолітній дуб Максима Залізняка. Німці натравили на Буди українську поліцію і наказали знищити весь хутір, всіх молодих і дужих забрати в Німеччину у рабство, а малих і немічних розстріляти. Поліції дали дозвіл, перед тим, як спалити хутір, забрати все людське майно, включно з худобою.

Як було наказано, так і було зроблено. Тепер внизу при дорозі стоїть пам'ятник тим жертвам окупаційної сваволі. Але на партизанському святі про це ніхто і не заікнувся.

Тепер хутір Буди відбудувався і весь потопав в садах і дивлячись на ту красу, не можна і вгадати, яка страшна трагедія розігралася у тім красивому хуторі.

Я був там вперше в травні, як цвіли садки і не міг налюбуватися красою тихої долини. І маю багато знімків з того мальовничого куточка України. І багато гарних спогадів...

Пилип ВАКУЛЕНКО

ЯК ТЕПЕР ЖИВЕ УКРАЇНА

Мал. Л. Телятникова.

КОЛОМІЙКИ

Наскладав я трохи грошей,
(Не їв, не вбивавсі)
Та й на мандри в Австралію
Летіти зібравсі.

Нічом не брав із собою.
Ні їсти, ні пити,
Ані краму ніякого.
Ви сі не зганьбити.

Бо там в Австралії люди усьо мають,
Ніч не потребують,
То не Польща й Румунія.
Що лиш шпекулюють.

Як сі мож доробити

Тепер таке пішло в світі,
Що лиш шпекулюють,
Прибріхують, прихвалують,
Крадут та махлюють.

Я звик собі шосуботи
На базарь ходити.
Бо там можна навіть цапа
З ділками купити.

То мой добре в ці державі
Стало тепер жити.
Бо хто вмє сі крутити -
Може заробити.

А хто дурний, не крутисі,
Того життє крутит,
Той сарака на ярмарку,
Хіба сапу купит.

Бо шоби там шос купити -
Треба гроші мати.
І уперед шос купити,
А відтак продати.

В Прибалтику я не їжджу,
(Дороги не знаю).
У Канаді й Австралії
Нікого не маю.

Нема в мене ні на базі,
Ні в склепі родини,
Бо як тут сі доробити
З тачок до машини?

Коломийки старомодні

Стара баба ще й горбата
В Польщу сі подала,
Як ї в поїзді притисли,
То вна рівна стала.

Вбрала баба спідничину,
Онучки Маріки,
Як зігнулася за мештом -
Дід услїп навіки!

Ой купила баба жуйку
Та й кинула курці:
«Неси, курко, замість яйка
Шоднини по жуйці».

Баба в Рух сі записала.
Дід в соціялісти.
Баба дідові давала
Серном молот істи.

Ой хотіли рекетири
Обікрасти хату...
Баба скочила на двері
Вікігла гранату.

Світить місяць, нічка темна.
Замкнено й заперто.
Баба ручков діда гладит:
«Спи, Луїс Альберто».

Заслаб дідо, люльку курит.
Баба сі не журит:
«Не плач, не плач, старий діду,
В тебе нема СНІДУ».

Як ти мене любиш дуже,
Як ти моя бабка -
Має бути мені кава
Та й з ікров канапка.

Журилася стара бабка.
Як то далі жити?
Поїхала до Кийова
Кравчука здоймити.

КОЛОМІЙКИ ПОЛТИЧНІ

Ой у Москві на Арбаті
Кушці торгували -
А там сходу за Кравчука
Сто Руцьких давали.

Ой СНД у Душамбе
Три дни засідаї,
Лишень Кравчук не приїхав,
Бо ангіну маї.

А в Києві на Подолі
Є нова капличка.
А там стояв і журився
Кравчук без Павличка.

Клінтон файний та й високий,
Ельцин здоровіший,
Межи ними Кравчук малий.
Але найхитріший.

Ой надійшла таліграма
Із Криму до Львова,
Що РДК просит Хмару
На місце Багрова.

Яворівський в Гамерици,
Та й Драч коло Куби,
Як Олійник був би чемний -
Він також там був би.

А на славнів Закарпаттю
Новина сі стала.
Шо корова по-руськи
На бика рикала.

Якби нам сі повернули
Скарби Полуботка,
Ходила би моя жінка
В новеньких колготках.

Казав Зленко Козирєву:
«Не робіт дурнищо,
бо будете траву їсти -
Не нашу пшеницю».

Ой коби нам з Гамерики
Ше доларів дали,
То ми би вже якос самі
Їли, пили й крали.

Ой, високо скаче Бубка
На довгій жердині,
А ще вище скачут ціни
В нашій Україні.

Ворожила воріжечка:
«Тогди будут гривні,
Як виростут у народу
Замість зубів бивні».

Подав Михайло Добриденко

ПРИВИД МАЛОПОЛЬЩІ

ПОДІЛЛЯМ ходить привид. Привид Малопольщі. Саме так частина польських істориків називає «східні креси» - західний регіон України.

З давніх-давен на цих землях виник своєрідний конгломерат народів, в якому перемішались українці і поляки, жиди і цигани. Всіляке бувало в історії їхніх стосунків. І не історичний аналіз хочемо зробити, але лише звернути увагу читача на деяких теперішніх моментах.

Ось уже декілька років підряд триває процес відкриття храмів римо-католицької церкви в Україні. У Підволочиському районі, де за комуністів діяв лише один костел в Галуцинцях, тепер за останній час відреставровано храми у Полупанівці, Качанівці, віддано владою під тимчасову капличку римо-католицької церкви Будинок молоді у Підволочиську.

Ходять чутки про те, що ось-ось має розпочатися реконструкція костелів у Хмелиську, Остап'ї та ще в кількох селах району.

Можна сказати, що справедливість відновлюється. І в людей втішається серце, бо відкриття кожного храму будь-якої конфесії - свято, угодне Богові. Але є факти, що насторожують. Навколо реабілітації і поновлення в правах громад римо-католицької церкви досить активно приклала рук Польща. Питання віри відходить на другий план, а на перший посилено висувається національне питання. Коли йде мова про відновлення справедливості, то йдеться не про римо-католиків, а конкретно про представників однієї національності - поляків.

Підкреслюємо, що ні в якому разі не хочемо хоч чимось пошкодити міжнаціональним стосункам, публікуючи цей матеріал. Але виникає багато питань, які і досі лишаються без відповіді.

По-перше, чому Польща такими темпами форсує поширення римо-католицьких громад на території чужої держави, маючи на власній території невирішені проблеми з відібраними у повоєнні часи в української меншості греко-католицькі та православні храми? Не секрет, що відновлення костелів в Галиччині і Поділлі не є аж так потрібне, бо поляків в Україні лишилося порівняно мало. Вистачить їм власних зусиль на утримання костелу в Галушинцях, а ніяк на розбудову костелів в інших селах, не кажучи вже про відбудову величезного костелу в Підволочиськах.

По-друге, не може не турбувати той факт, що увесь клір ксьондзів, що правлять у римо-католицьких храмах в Україні складається з громадян іноземної держави - Польщі. Чомусь ніяк не хочуть ті, що беруться нести слово Боже населенню України, приймати її громадянство.

По-третє, чисто релігійними справами ксьондзи не займаються. Вони є активними організаторами всяких недільних шкіл, гуртків, у які намагаються залучити насамперед молодь - з явним бажанням охопити навчанням і українських дітей.

По четверте, римо-католицький клір намагається утворювати громади і відкривати костели навіть там, де демографічна ситуація цьому аж ніяк не сприяє. Так, у Хмелиську, де планується завершення будівництва недобудованого у воєнні часи костелу, проживає лише кілька польських сімей. Така ж картина спостерігається і в Остап'ї.

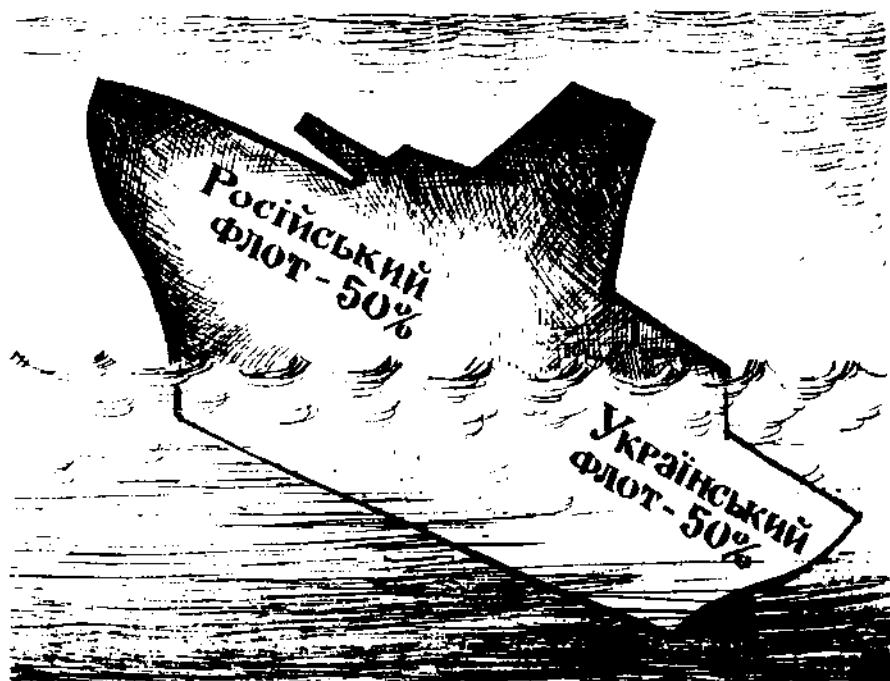
Подібна ситуація склалася не лише в Галичині. До речі, комуністична влада, закриваючи православні храми, чомусь не поспішала розпочинати репресії проти римо-католиків. Костели споконвіку функціонували по багатьох містах і селах Поділля. От і у Летичеві ніхто не забороняв полякам відправляти у каплиці на цвинтарі. Але за останніх кілька років польська громада, до якої входять півтори тисячі осіб, активізувалася. Приїхали два ксьондзи - обидва громадяни Польщі. Відразу ж порушили клопотання про те, щоб громаді віддали приміщення костелу і проборства. А українська влада, як завжди, дуже милосердна до чужинця, вдовольнила клопотання й віддала все. Потім почали навчати дітей, роблячи наголос на тому, що будуть раді бачити дітей з українських сімей також. Далі - більше. На допомогу ксьондзам приїхало дві панянки, які почали викладати у вечірній школі, двох дитячих садочках, двох школах Летичева польську мову. З легкої руки ця мова, як чужоземна, була включена в навчальні програми.

І це в той час, коли в Летичевському районі немає громади УАПЦ, а до цього часу в приміщенні Михайлівського собору (пам'ятки архітектури 16 століття) розміщено плодосушарню, не створено жодного осередку української мови. А діти радо біжать на польські уроки. Адже там щедро роздають «гуманітарну допомогу» - жвачки, цукерки. А в колах, близьких до римо-католицької каплички, вже точаться розмови про необхідність демонтажу окраси Летичева - пам'ятника Устиму Кармелюкові, який, як твердять, був «бандитом і вбивцею».

І останнє: у березні було утворено так званий Подільський репатріаційний комітет, основною метою якого є переселення громадян польської національності, що живуть у Казакстані та Сибіру, на територію Поділля - від Житомира до Львова. Комітет заявив, що домагатиметься для даної території статусу польської національної автономії.

Привид таки ходить. І дай Боже, щоб не матеріялізувався він у п'яту колону тих сил, які там за Сяном, до цього часу мріють про відновлення Речі Посполитої у корнях «від можа до можа».

Подав М-Д-ко.

ІСТОРІЯ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА

«БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ»

Ідею побудови пам'ятника висунув на одному з засідань Управи братства дивізійників тодішній голова станиці, покійний Мирослав Котис. На початку була думка будувати пам'ятник своїми силами тільки для полеглих побратимів-дивізійників, але згодом було рішено, що більш доцільним буде будувати цей пам'ятник при співучасті всіх діючих в той час комбатантських організацій Південної Австралії.

В тім намірі було скликано ініціативні сходи, на яких були присутні голови таких організацій: Дивізії, УПА, С.У.К., Л.С.П. та Козацтва.

Восьмого квітня 1980 року було вибрано «Будівельний комітет», до якого увійшли голови усіх комбатантських організацій. Головою обрано М. Котиса - Дивізія секретарем Л. Зозулю - С.У.К., містоголовою М. Гевко - УПА, скарбником О. Загоруйко - Дивізія, члени: С. Трушкевич - УД, М. Ваксютенко - Л.С.П., Ф. Сліпченко - У.К. Головою Конт. Комісії став М. Добриденко, члени: Р. Костик, О. Комар.

Пізніше скорочено Комітет будови пам'ятника до трьох осіб: М. Котис, Л. Зозуля і С. Трушкевич.

Після розгляду всіх можливостей і після узгодження зі всіма комбатантськими організаціями, Комітет вибрав площу біля У.К.Церкви на Вейвілль на будову пам'ятника. Преосвященний Владика У.К.Ц., Іван Прашко поставився надзвичайно прихильно до нашого прохання про дозвіл будови пам'ятника біля У.К.Церкви і ще дав нам цінні поради.

Комітет випустив збіркові листи. Все українське громадянство прихильно поставилося до цієї справи і ми незадовго зібрали потрібну суму грошей. Успіх збірки завдячуємо наполегливій праці скарбника О. Загоруйка, а Броди-Лев з Америки пожертвував на цю ціль одну тисячу доларів. Контракт на будову пам'ятника було підписано з фірмою Г. Л. Джордан 2.10.1980 року.

Урочисте відкриття і посвячення пам'ятника «Борцям за волю України» відбулося 2.11.1980 року. З огляду на те, що Владика І. Прашко був несподівано покликаний до Риму Патріархом Йосифом Сліпим, посвячення пам'ятника довершили всі українські священики: о. Зелінський, о. Шпитковський, о. Волочій, о. Шабля.

В урочистій відправі посвячення пам'ятника взяли участь усі комбатантські організації П.А., як рівно ж Пласт і С.У.М. з прапорами. Після величної відправи запрошений гість із Сіднею - генерал Сава Яськевич перерізав стрічку і заслона поволі сповзла вниз, відкриваючи пам'ятник, а в той час же хор відспівав «Чуєш, брате мій». Багатьом ветеранам, що стояли на струнко, потекли з очей непрошені сльози. Ця незабутня хвилина залишиться назавжди в серцях всіх присутніх.

Після цього відбулося складання вінків від усіх українських організацій і установ, як рівно ж і від приватних осіб. Змістовну промову з цієї нагоди виголосив ген. С. Яськевич.

На закінчення свята відбулося прийняття в Народному домі. Зала була переповнена і не вистачило місць для всіх. С. Трушкевич на закінчення прийняття, подякував всім тим, хто спричинився до успіху свята та всім присутнім за участь у ньому.

Подав С. Трушкевич

*Пам'ятник **БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ**
у Вейвілль біля УКЦеркви, Південна Австралія.*

З колгоспної серії.

Ніл Хасевич

Волинь в боротьбі Ніл Хасевич

*Волинь в боротьбі
В поході.*

Ніл Хасевич

*Партизан - селянин
з диким поросям. Н.Х.*

НІЛ ХАСЕВИЧ — ГРАФІК - ПАРТИЗАН.

Багато мистців, про яких так мало знає теперішня Україна, присвятили себе і свій талант на службу Україні, в боротьбі з комуністичною навалою під час Другої Світової війни. Ця тема чекає на своє вивчення і оприлюднення не тільки з історичного аспекту, а й чисто з мистецького зацікавлення та ознайомлення з працями цих мистців, що творили часто-густо в несприятливих умовах.

Один з таких мистців приходить нам на думку, бо про нього встигли шанувальники його таланту та члени українського підпілля, видати закордоном його альбом дереворитів. Прізвище його Ніл Хасевич. Народився він за даними альбома в 1906 році на Волині в бідній селянській сім'ї. Ще з раннього дитинства він втратив ногу, як на залізничному переїзді в катастрофі згинула його мати, а він лишився живим. В двадцять років він поступає до варшавської академії мистецтв і дуже бідуючи, закінчує її. Після цього він починає діставати замовлення і життя його легшає. Він захоплюється книжковим знаком та українськими літерами, вивчає історію українського мистецтва, знайомиться з творчістю українських мистців минулого.

Незабаром Ніл Хасевич отримує цілий ряд замовлень із-за кордону та запрошення на виставку в Америку, звідки його дереворити вже не повернулися через вибух війни. Велика воєнна руїна, що почалася з 1939 року і посунулася на Україну, далася взнаки й Хасевичу, як німецька каральна експедиція спалює і його село. Разом з молодими хлопцями він іде у ліс в ряди УПА. Відтоді Ніл Хасевич розпочинає своє нелегке партизанське життя і в ньому зароджується ненависть до ворогів українського народу і ворогів його духовної культури. Він був приготований до всіх трагічних наслідків нерівної боротьби. Працюючи долотом і різцем, він виготовляв дереворити у бункрах УПА, показуючи своїми дереворитами всю жорстоку суть комуністичного імперіалізму. Вісім років мистець переносить важкі умови боротьби проти комуністичного безпощадного ворога. Але чи згинув він героїською смертю, чи вижив він до кращих часів - не знаємо. Про це в альбомі «Графіка у бункрах УПА» нічого не говориться.

Дереворити Хасевича вражають стрункою композицією рисунка і бездоганним виконанням в цьому важкому жанрі графічного мистецтва. Лише той, хто знає і розуміє техніку деревориту, може належно оцінити великий талант Ніла Хасевича.

Тематика його дереворитів - це вбивче відтворення тяжкого підрадянського життя українського села, безпардонність комуністичних заправил, експлуатація селянина, і безпросвітне існування народу. Це так вдало мистець показав у деревориті з колгоспної серії. Кирпатий ніс колгоспного пропагандиста зі жмутком наказів і приказів, Ванька в валяннях грає в глибокій розпущі «Катюшу», а поряд нього знесилена доярка з відром, і безпросвітню картину доповнюють дві доходяги-корови. Картина така типова і трагічна. Нам здається, що лише великий художник міг передати те болісне життя під комунізмом українського колгоспника. Інші дереворити показують тяглість боротьби українського народу за свою волю, незалежність, героїську боротьбу партизанів проти обох ворогів України.

Див. сторінка 18.

П.В.

БЮЛЕТЕНЬ

ВИДАЄ КРАЙОВА УПРАВА ІУД УНА В АВСТРАЛІЇ ©

Дизайн, оформлення та редакція Пилипа Вакуленка

Грудень 1993 р. Число присвячується 50-літтю ІУД УНА.

